

práce jednotlivých úrovní a překážky v jejich propojení.

Závěrem bych zdůraznila, že seminář *Možnosti a otázky aplikace sociologického výzkumu do praxe a politiky rovných příležitostí mužů a žen* nabídl důležitý prostor pro výměnu zkušeností mezi vědeckou sférou, sférou nevládních organizací a vládní sférou a naznačil také možnosti, jak výzkum metodologicky pojmout, aby byla využitelnost empirického materiálu v praxi co nejlépe realizovatelná. Vedle toho byly vyzdvíženy také hlavní problémy aplikovaného výzkumu, jeho propojení s praxí a naznačena možná řešení současných klíčových nedostatků.

Zuzana Uhdeová

Konference „Philosophy and Social Science“ Praha, 20.–24. května 2004

Je smutnou skutečností, že v české a moravské kotlině k sobě sociálně-vědní obory a filozofie nenašly ještě tak blízký vztah, jako je tomu v zahraničí. Tato zpráva by tedy nechtěla být jen shrnutím, ale i pozvánkou české sociologické obci k větší účasti na setkání, které má plně předpoklady zaujmout jejich pozornost.

Jako již dvanáct let se i tento rok konala v Praze, ve Vile Lanna, pětidenní (od 20. do 24. května) Mezinárodní konference „Philosophy and Social Science“. Letos byly na programu následující témata: zaprvé *War and the New World Order*, zadruhé *Democracy and Security*, zatřetí *History and Progress*, a začtvrté *Reclaiming Aesthetics*, z čehož je již patrné, že konference sleduje multidisciplinární přístup. Konference je institucionálně zakotvena ve Filozofickém ústavu Akademie věd ČR a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Její organizaci zajišťuje dr. Marek Hrubec (ze zmíněných institucí) a dále významní zahraniční odborníci, jako je např. prof. Alessandro Ferrara (Università di Roma 2), prof. Axel Honneth (Goethe-Universität, Frankfurt/Main), prof. Jean Cohenová (Co-

lumbia University, New York) a další. Konference se zúčastnilo okolo 50 účastníků z různých zemí Evropy, Severní a Jižní Ameriky ale např. i Jižní Afriky. Dopoledne vždy zazněly hlavní přednášky a odpoledne se přednášející sdružovali do tří paralelních tematických sekcí.

Celá akce se vyznačuje otevřeností k různým interpretacím. Jednotlivé příspěvky reprezentovaly stanoviska kritické teorie, liberalismu, komunitarismu, feminismu a dalších interpretačních směrů. Celkem bylo předneseno 40 příspěvků.

Čtenáře *Sociologického časopisu* by jistě zaujala úvodní přednáška konference prof. María Pía Larové (UAM, hl.m. Mexiko), *Why We Need to Create a Moral Image of the World*, která náležela do tematického okruhu *War and the World Order*. Jednou z jejích hlavních tezí byla myšlenka: „Jestliže historické porozumění závisí na společenských nahodilostech, máme odpovědnost čelit minulým katastrofám tím, že se budeme snažit utvářet morální obraz světa. Larová s odkazem na historický a sociální konstruktivismus uvedla, že normativní pojetí společnosti neformulujeme na zelené louce, ale v důsledku našeho střetu s negativními faktory. Normativní pojetí dobra je skutečně smysluplné jen na základě formulování našeho otřesení katastrofami. Proto si nemůžeme vystačit s politickým a právním pojetím spravedlnosti a své prvotní postoje musíme nejprve artikulovat morálně.“

Středem programu konference byly vzájemně spjaté přednášky prof. Axela Honnetha (Goethe-Universität, Frankfurt/Main) a Nancy Fraserové (New School University). Jejich návštěva Prahy měla kromě účasti na konferenci ještě další účely. V průběhu konference převzal prof. Honneth z rukou předsedkyně Akademie věd ČR doc. Heleny Illnerové cenu Františka Palackého za přínos české a světové vědě. Na slavnostním předání pronesl dr. Marek Hrubec laudatio, v němž vyzvedl význam Honnethovy teorie v oblasti sociální filozofie a sociologie, a prof. Honneth ve svém projevu hovořil o dvou českých

vlivech, které formovaly jeho názory. Prvním motivem byla sovětská okupace Československa v roce 1968 a druhým práce prof. Karla Kosíka. Jak uvedl, první jej upozornil na zneuznání snah o revitalizaci společnosti a druhý jej obohatil o filozoficky založenou kritiku společnosti a pomohl mu stále aktuální otázku invaze v obecné rovině reflektovat.

Při své návštěvě Prahy se Honneth a Fraserová věnovali rovněž otázkám překladu své nové knihy *Redistribution or Recognition?*, kterou publikovali v loňském roce v angličtině a němčině. Její české vydání se připravuje v zavedené edici *Filosofie a sociální vědy* v nakladatelství FILOSOFIA.

Axel Honneth, autor teorie sociálního uznání, si připravil přednášku *Recognition as Ideology*. Ve svém příspěvku se věnoval negativním druhům uznání, tj. fakticky zneuznání v hávu uznání. Zabýval se ideologickou formou, k níž dochází tehdy, když uznání určité skupiny probíhá v rámci dominantních norem. Pokud jsou např. zaměstnanci pojmáni jako podnikatelé, jak je běžné např. v dnešním Německu, reprodukuje tato forma (zne)uznání pouze daný dominantní řád. Neideologická forma uznání musí totiž obsahovat i materiální podmínky svého naplnění.

Následně pak Nancy Fraser pronesla přednášku *Postwestphalian Democratic Justice: Thematizing the Problem of the Frame*. Nejprve zdůraznila potřebu multidisciplinárního zkoumání, zejména propojení empirického a normativního výzkumu. Pouze empiricky založená věda totiž postrádá cíl a pouhá normativita ztrácí ze zřetele obsah. V současném kontextu, v němž již neplatí vestfálské podmínky mezinárodních vztahů, poté Fraserová rozlišila tři základní přístupy k lidským bytostem: kosmopolitní, internacionální a nacionální. Kosmopolitní přístup se vztahuje k jednotlivcům, což však nevylučuje institucionální zprostředkování vztahu k nim. Internacionální postoj se zabývá primárně politickými pospolitostmi a teprve sekundárně jedinci. Nacionální stanovisko tento důraz na pospolitost zcela vyhrocuje. Na

základě této trichotomie se poté komparativně zabývala slabostmi v současné době považujícího internacionálního přístupu.

Editor časopisu *New Left Review* (London University), prof. sociologie Robin Blackburn, ve své živé přednášce *The Europa the World (and Its Citizen) Needs* nastínil vztah a vliv globalizace na Evropskou unii. Globalizace měla dopad na nezaměstnanost, vzdělání i zaměstnanost a EU by měla učinit globalizaci více sociálně přijatelnou. Právě zde by měl spočívat jeden z nezastupitelných rysů EU a odůvodnění její existence. Toho by se mělo dosáhnout mimo jiné rozvíjením sociální zodpovědnosti korporací, kontrolou moci bankovního a finančního sektoru či rozvojem komunit v rámci podpory zemědělské politiky.

Prof. Peter Dews (Essex University) v příspěvku *History, Suffering, and the Status of the Future* velmi detailně rozebral a porovnal rozbor konceptu zla v dílech dvou velkých postav 20. století, německého sociologa Theodora W. Adorna a francouzského myslitele Emmanuela Lévinase. Zdůraznil, že je důležité pokusit se zlo nefetišizovat, a dále poukázal na problémy s překladem Lévinasových pojmů z francouzštiny do angličtiny a do dalších jazyků.

V přednášce nazvané *Global Consumption and National Cultures* izraelský sociolog prof. Uri Ram (který momentálně hostuje na několika univerzitách v Izraeli a USA) ukázal na příkladu nadnárodní společnosti McDonald's a jeho izraelského (kontra)protějšku Fallafel, jak s sebou globalizace přináší i lokalizaci. Ta se odvolává na snahu o zachování národní authenticity, ale ve skutečnosti jde slovy přednášejícího o „autentickou neautenticitu“, protože tato pseudoautenticita přebírá mnoho prvků z toho, proti čemu se snaží vymezit. Odvolávání se na národní specifika je přitom jen marketingovou strategií. Globalizace si tak přivlastňuje lokální kulturu.

Konference otevřela prostor také otázce květnového rozšíření Evropské unie. Na toto téma zaznělo několik přednášek a byla mu věnována panelová diskuse.